

българското население. Сред избличените турски насилници е оряховският сатрап Мустафа Зеки ефенди Чифиджик, чийто изстъпления над селяните във врачанска, кановска и берковска кази потвърждават, че и „в днешните времена са възможни еничерствата“. „Чифиджикът в Оряхово“ е отбелязан и в личния бележник на Христо Ботев, а неговите „варварски злодейства“ и „изтънчени звярства“ са посочени във в. „Знаме“ от 26 януари 1875 г., като свидетелство, че в Турция „няма ни правда, ни закон, ни чест, ни правосъдие, ни нищо човеческо“. Неслучайно, след Освобождението Мустафа Зеки Чифиджик напуска България, страхувайки се от народното възмездие, а къщата му в Оряхово имала шадраван „обзидан околоръст с мраморни камъни“.

В дописката се изтъква, че непрестанните кражби и убийства „следват си като обикновени работи“. И ако преди черкезите, заселили се във Врачанско след Кримската война, се задоволявали с кражби на добитък, то сега вече смело нападат и посягат на живота и на търговците и „на самите власти са противят и непокоряват“.

Вестникът за „народни, политически и книжевни новини“ „Право“ има за настоятел във Враца един от най-влиятелните и почитани градски първенци - Димитър Бошнаков.

В броя си от 23 ноември 1870 г. (г. V), вестникът оповестява, че благодарение на дарителския жест на „г[осподи]нь Илия Ангелов Свищовец“ и на „г[осподи]нь Стоян Ит. Тетевенец“, оряховското читалище „Искра“ ще получава годишните течения на „Право“ и на в. „Турция“.

Заслужава да се отбележи, че сред подписници за 1871 г. са и ученици от оряховското народно училище „Просвещение“. Дописка от 8 февруари с.г., подписана от Мито Димитров, Дамян Цеков (син на известния оряховски чорбаджия и родолюбец Цеко Вълчев), Йордан Ангелаков, Лазар Георгов, Янкул Йотов и Минко Стоянов, разкрива, че за да осигурят необходимата за абонамента сума, те, поощрени от учителя си Тома Младенов, съчиняват и раздават новогодишни стихове на съгражданите си.

Редакцията на „Право“ приема със „сърдечно съкрушение „възелът с трите и половина бели меджидиета“ и признава, че при такава „ревност за прочитание на младите наши съотечественици в Оряхово“ при сичката си оскъдност“, би предпочела да е дарила листа си. За насърчение на младите си читатели тя им изпраща един годишен абонамент, който по техен избор да предоставят на някое селско училище в окръжието им.

На 7 септември 1871 г. „Право“ съобщава, че в Оряхово, по почин на учителя Тома Младенов и протосингела Алипий, е основано учителско дружество „Про-